

**Komenda Główna
Państwowej Straży Pożarnej**
ul. Podchorążych 38, 00-463 Warszawa 133

**Centrum Naukowo – Badawcze Ochrony
Przeciwpożarowej im. Józefa Tuliszkowskiego**
ul. Nadwiślańska 213, 05-420 Józefów k/Otwocka

**SYSTEM DOPUSZCZEŃ WYROBÓW
STOSOWANYCH W OCHRONIE
PRZECIWPOŻAROWEJ W KONTEKŚCIE
NOWELIZACJI ROZPORZĄDZENIA MINISTRA
SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI**

Publikacja opracowana przez zespół pod kierunkiem
**Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej,
Szefa Obrony Cywilnej Kraju**

– nadbryg. Wiesława LEŚNIAKIEWICZA

w składzie:

mł. bryg. dr inż. Dariusz WRÓBLEWSKI, st. kpt. mgr inż. Jacek ZBOINA,
mł. bryg. mgr inż. Zbigniew SURAL, kpt. mgr inż. Grzegorz MROCZKO
mł. kpt. inż. Tomasz KIELBASA, mgr Karolina PASTUSZKA
mgr Justyna CHLEBEK, mgr inż. Mariusz CIEŚLAK

Wydruk

Poligrafia CNBOP

ISBN 978-83-61520-34-4

© Copyright by Wydawnictwo Centrum Naukowo-Badawczego
Ochrony Przeciwpożarowej im. Józefa Tuliszkowskiego

Wydawnictwo Centrum Naukowo-Badawczego
Ochrony Przeciwpożarowej im. Józefa Tuliszkowskiego
05-420 Józefów k/Otwocka, ul. Nadwiślańska 213
tel. +48 (22) 76 93 200, 300, fax: +(48 22) 76 93 356
e-mail: cnbop@cnbop.pl. www.cnbop.pl

Wydanie I

Nakład 50 egz.

Spis treści:

1. Wprowadzenie.....	4
2. Idea systemu dopuszczeń na potrzeby ochrony przeciwpożarowej	5
2.1 Świadczenia dopuszczenia w kontekście prawodawstwa europejskiego	5
2.2. Certyfikacja wyrobów a świadectwa dopuszczenia	8
3. Przykłady wymagań krajowych.....	11
3.2 Wymagania krajowe w Polsce w innych obszarach niż ochrona przeciwpożarowa	13
3.3 Wymagania krajowe w ochronie przeciwpożarowej w Polsce z uzasadnieniem.....	14
3.3.1. Wymagania krajowe dla ubrań specjalnych	14
3.3.2. Wymagania krajowe dla hydrantów nadziemnych.....	15
3.3.3. Wymagania krajowe dla samochodów z drabiną mechaniczną	16
3.3.4. Wymagania krajowe dla narzędzi hydraulicznych	17
3.3.5. Wymagania krajowe dla central sygnalizacji pożarowej	18
3.3.6. Wymagania krajowe dla przewodów i kabli do instalacji przeciwpożarowych.....	18
4. Istota nowelizacji rozporządzenia MSWiA z dnia 20 czerwca 2007 r.....	20
4.1. Główne założenia zmian.....	21
4.2. Efekty zmian	21
5. Wnioski	23
6. Bibliografia:	25

1. Wprowadzenie

W niniejszej publikacji zostały przedstawione zagadnienia dotyczące oceny zgodności i dopuszczeń wyrobów stosowanych w ochronie przeciwpożarowej w Polsce i w innych krajach. Publikacje podzielono na części, w których odpowiednio przybliżono samą ideę systemów dopuszczeń w kontekście prawodawstwa europejskiego, przedstawiono przykłady wymagań krajowych w tym zakresie w wybranych państwach UE, jak również w wybranych innych branżach w naszym kraju. W dalszej części opisano kierunki przyjęte przy nowelizacji systemu dopuszczeń na potrzeby ochrony przeciwpożarowej w Polsce, jak również jej efekty.

2. Idea systemu dopuszczeń na potrzeby ochrony przeciwpożarowej

2.1 Świadectwa dopuszczenia w kontekście prawodawstwa europejskiego

Ocena zgodności wyrobów, w tym dopuszczenia, ma istotne znaczenie dla zapewnienia odpowiedniego poziomu szeroko rozumianego bezpieczeństwa, w tym bezpieczeństwa użytkowania. W krajach unii europejskiej, w ramach harmonizacji, Dyrektywy Nowego Podejścia regulują wybrane obszary określając poprzez normy zharmonizowane wymagania zasadnicze. Przykładem Dyrektyw Nowego Podejścia, których zakres dotyczy wybranych wyrobów stosowanych w ochronie przeciwpożarowej są między innymi:

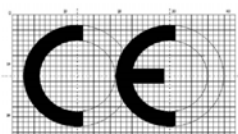
89/686/EWG dotycząca środków ochrony indywidualnej,

89/106/EWG dotycząca wyrobów budowlanych,

2006/95/EWG dotycząca sprzętu elektrycznego przewidzianego do stosowania w określonych granicach napięcia,

97/23/EWG dotycząca urządzeń ciśnieniowych i zespołów urządzeń ciśnieniowych.

Większość Dyrektyw Nowego Podejścia określa wymagania związane z bezpieczeństwem użytkowania wyrobów, czyli z eliminacją zagrożeń dla życia i zdrowia ludzi i zwierząt, mienia i środowiska. Niektóre z nich uwzględniają inne aspekty np. oszczędność energii, dokładność metrologiczną wskazań instrumentów pomiarowych, bezpieczeństwo transportu niektórych urządzeń. Funkcjonujący w UE system oceny zgodności wyrobów w zakresie regulowanym Dyrektywami Nowego Podejścia wymaga oznakowania CE wyrobów spełniających wymagania zasadnicze dyrektyw mających zastosowanie do wyrobu. Aktualnie spośród 25 obszarów regulowanych tymi dyrektywami 21 wymaga oznakowania CE (jak niżej).

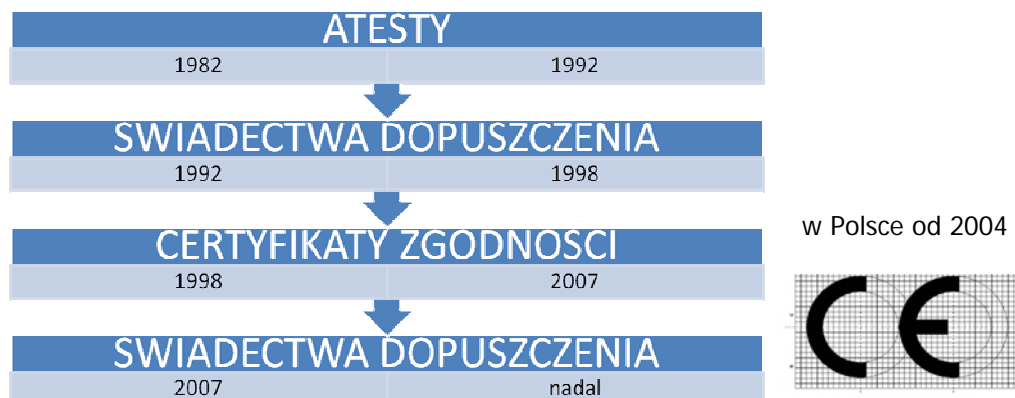
Niezależnie od oceny zgodności w obszarach regulowanych w krajach UE funkcjonują krajowe systemy oceny zgodności (badań, certyfikacji, dopuszczeń). Poniżej przedstawiono przykłady znaków stosowanych przez jednostki dopuszczające stosowane w ochronie przeciwpożarowej odpowiednio w Wielkiej Brytanii, Niemczech, Danii, Polsce, Francji.

*- powyższe znaki prezentowane są jedynie poglądowo

Świadectwa dopuszczenia w Polsce

W Polsce krajowy system oceny zgodności wyrobów jest prowadzony od 1982 roku i ma istotne znaczenie dla ochrony przeciwpożarowej i bezpieczeństwa pożarowego obiektów budowlanych. Ewolucja funkcjonowania tego systemu przedstawiona jest na poniższym schemacie:

System oceny zgodności był oparty od 1982 roku na badaniach, dopuszczeniach i/lub certyfikacji wyrobów stosowanych w ochronie przeciwpożarowej. Od dnia przystąpienia RP do UE system ten został dostosowany do prawodawstwa UE, uwzględniając spełnienie przez wyroby wymagań zasadniczych regulowanych Dyrektywami Nowego Podejścia.

Dlaczego system dopuszczeń jest potrzebny w ochronie przeciwpożarowej?

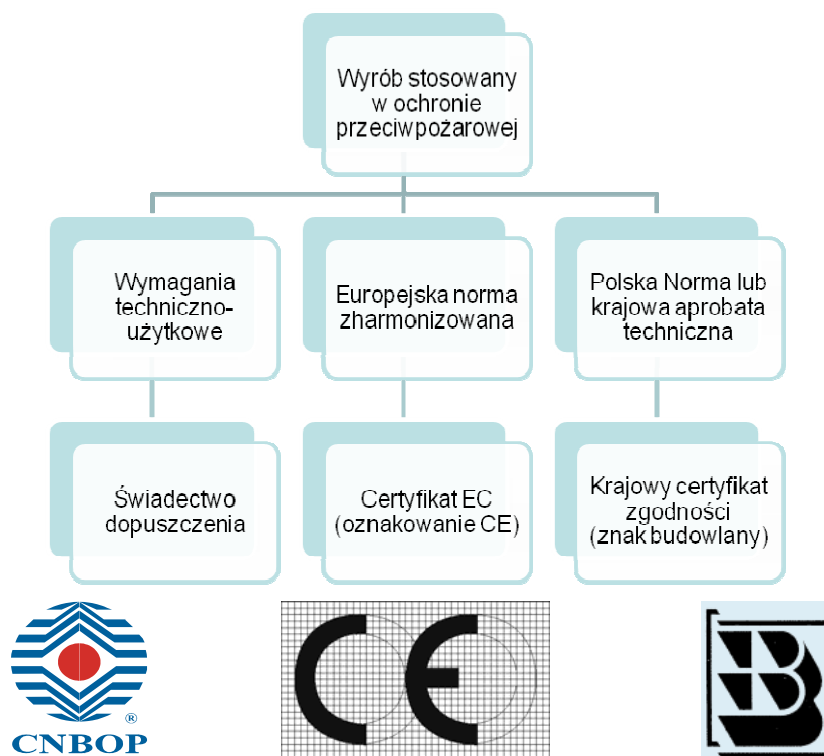
System dopuszczeń wyrobów wprowadzanych do użytkowania w jednostkach ochrony przeciwpożarowej lub wykorzystywanych przez te jednostki ma znaczenie dla bezpieczeństwa strażaka-ratownika, ratowanych i bezpieczeństwa przeciwpożarowego samych obiektów budowlanych, a także możliwości prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych w tych obiektach. Zapewnienie bezpieczeństwa użytkownika, jak również prawidłowa eksploatacja i wykorzystanie sprzętu ma odzwierciedlenie w sformułowanych wymaganiach techniczno – użytkowych zawartych w załączniku nr 2 rozporządzenia MSWiA dot. świadectw dopuszczenia¹ w zakresie bezpieczeństwa użytkowania, ergonomii i funkcjonalności, a także mają na celu zapewnienie:

- kompatybilności wyposażenia, środków technicznych i środków łączności,
- uniwersalnego i jednolitego wykonania, wzorów oraz parametrów technologicznych np. odzieży oraz ochron osobistych używanych przez strażaków - ratowników,
- uwzględnienie specyfiki działań jednostek ochrony przeciwpożarowej w Rzeczypospolitej Polskiej,
- możliwości współpracy transgranicznej z państwami spoza Unii Europejskiej.

Szczególnie podkreślić należy, że wymagania techniczno – użytkowe formułowane są również w stosunku do wybranych wyrobów stosowanych w obiektach budowlanych w aspekcie zapewnienia właściwych warunków bezpieczeństwa pożarowego i możliwości prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych.

¹ rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 czerwca 2007 r. w sprawie wykazu wyrobów służących zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego lub ochronie zdrowia i życia oraz mienia, a także zasad wydawania dopuszczenia tych wyrobów do użytkowania (Dz. U. Nr. 143 poz. 1002).

2.2. Certyfikacja wyrobów a świadectwa dopuszczenia

Na powyższym schemacie przedstawiona została ocena zgodności wyrobów stosowanych w ochronie przeciwpożarowej w Polsce, która opiera się na trzech filarach:

- filar centralny - „europejski system” oceny zgodności,
- pozostałe filary to:
 - systemu dopuszczeń wyrobów stosowanych w ochronie przeciwpożarowej,
 - „krajowy system” oceny zgodności wyrobów budowlanych,
 - „Europejski system” oceny zgodności polega na ocenie zgodności z wymaganiami zasadniczymi i oznakowaniu CE.

„Krajowy system” oceny zgodności wyrobów budowlanych nie objętych harmonizacją polega na ocenie zgodności z wymaganiami norm lub aprobat technicznych i znakowaniu znakiem budowlanym B.

System dopuszczeń wyrobów służących zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego lub ochronie zdrowia i życia oraz mienia, wprowadzane do użytkowania

w jednostkach ochrony przeciwpożarowej oraz wykorzystywane przez te jednostki do alarmowania o pożarze lub innym zagrożeniu oraz do prowadzenia działań ratowniczych, a także wyroby stanowiące podręczny sprzęt gaśniczy, polega na dopuszczeniu wyrobów zgodnych z normami i/lub wymaganiami techniczno-użytkowymi i znakowaniu znakiem CNBOP. Wykaz wyrobów, normy i wymagania techniczno-użytkowe zawiera rozporządzenie MSWiA².

Podkreślenia wymaga, iż system dopuszczeń wyrobów MSWiA nie eliminuje, nie zastępuje, nie ogranicza, nie dubluje a jedynie uwzględnia potwierdzenie spełnienia wymagań zasadniczych w ramach „systemu europejskiego” jw. i „krajowego systemu” oceny zgodności wyrobów budowlanych – znakowanie B jw.

Zagadnienia dotyczące zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego zostały przewidziane do uregulowania w sposób obligatoryjny dla wszystkich członków Unii Europejskiej poprzez implementację Dyrektyw Nowego Podejścia. Do najważniejszych obszarów z punktu widzenia ochrony przeciwpożarowej należą regulowane dyrektywami obszary takie jak środki ochrony indywidualnej i wyroby budowlane. Dyrektywy Nowego Podejścia definiują wymagania zasadnicze, które potocznie również zwane są podstawowymi, w rozumieniu niezbędnych, minimalnych gwarantujących określony (standardowy w UE) np. poziom ochrony, bezpieczeństwa etc.

Podkreślić trzeba, iż w obszarze regulowanym jw. dyrektywami zgodnie z artykułem 36 Traktatu Rzymskiego³ ustanawiającego Unię Europejską, swobodny przepływ towarów może być ograniczony uzasadnionymi względami bezpieczeństwa publicznego, ochrony zdrowia i życia. Zgodnie z art. 36 Traktatu Rzymskiego, w obszarze bezpieczeństwa, ochrony życia i zdrowia, każdy kraj członkowski może stawiać własne krajowe wymagania (ponad standardowy poziom przyjęty w UE).

Przyjęte rozwiązania w systemie dopuszczeń wyrobów stosowanych w ochronie przeciwpożarowej w Polsce wynikają z możliwości jakie stwarza w obszarze regulowanym art. 36 Traktatu Rzymskiego, natomiast w obszarze nieregulowanym stanowią typowe wymagania na poziomie prawodawstwa

² rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 czerwca 2007 r. w sprawie wykazu wyrobów służących zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego lub ochronie zdrowia i życia oraz mienia, a także zasad wydawania dopuszczenia tych wyrobów do użytkowania (Dz. U. Nr. 143 poz. 1002).

³ Traktat Rzymski ustanawiający Wspólnotę Europejską (tekst jednolity OJ C325 z dnia 24.12.2002)

krajowego stawiane w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, życia i mienia. Jednocześnie należy podkreślić, iż wyroby stosowane w ochronie przeciwpożarowej w większości nie są objęte harmonizacją w UE. Przykładem jest sprzęt i wyposażenie straży pożarnych, dla których aktualnie nie ma i nie tworzy się Dyrektyw Nowego Podejścia.

Istnieje jednak grupa wyrobów stosowanych w ochronie przeciwpożarowej dla których określono wymagania zasadnicze np. środki ochrony indywidualnej i wyroby budowlane⁴.

Podkreślenia wymaga zatem fakt, iż system dopuszczeń wyrobów MSWiA jest narzędziem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w procesie zapewnienia ochrony życia i zdrowia ratowników i ratowanych, a także bezpieczeństwa pożarowego w obiektach budowlanych w Polsce. Wymagania techniczno-użytkowe sformułowane dla wskazanych wyrobów w rozporządzeniu MSWiA dot. świadectw dopuszczenia są istotnym uzupełnieniem do wymagań zasadniczych i wymagań krajowych dla wyrobów budowlanych. Wymagania techniczno-użytkowe w ramach systemu dopuszczeń MSWiA nie stanowią podwójnej certyfikacji i nie stanowią barier w zakresie swobodnego przepływu czy wprowadzania wyrobów do obrotu na terenie UE.

⁴ Standardy CNBOP: ochrona przeciwpożarowa - ocena zgodności wyrobów budowlanych służących do ochrony przeciwpożarowej CNBOP-0001 kwiecień 2010
Standardy CNBOP: ochrona przeciwpożarowa- ocena zgodności wyrobów wykorzystywanych przez jednostki ochrony przeciwpożarowej CNBOP-0002 kwiecień 2010

3. Przykłady wymagań krajowych

Aby zapewnić przyjęty poziom ochrony, bezpieczeństwa a także między innymi ergonomię, zakładaną funkcjonalność sprzętu i wyrobów używanych w ochronie przeciwpożarowej, kraje europejskie oprócz wymagań zasadniczych regulowanych Dyrektywami Nowego Podejścia, określają także własne wymagania. Faktem jest, iż wymagania dodatkowe stawiane są na różnych „poziomach” zarówno regulacji prawnych, jak i wymagań regionalnych (zarządzeń np. straży), wymagań podmiotów takich jak ubezpieczyciel, a także stowarzyszeń, jednostek badawczo-rozwojowych, uczelni i innych organizacji. Poniżej przedstawiono przykłady wymagań dotyczących wyrobów stosowanych w ochronie przeciwpożarowej w Danii, Francji, Niemczech, Hiszpanii, Austrii. Odrębną część niniejszego rozdziału poświęcono polskim przykładom wymagań krajowych zaczerpniętych z innych sektorów niż ochrona przeciwpożarowa, na końcu rozdziału przedstawiono przykładowe uzasadnienia do stawianych wymagań krajowych dla wyrobów stosowanych w ochronie przeciwpożarowej.

3.1 Wymagania krajowe w Danii, Francji, Niemczech, Hiszpanii, Austrii

W tabeli przedstawiono przykłady wymagań krajowych w rozbiciu na:

- kraje,
- jednostki dokonujące badań, certyfikacji, dopuszczeń,
- przykładowe wyroby podlegające dopuszczeniu,
- dokumenty odniesienia (europejskie i krajowe).

Tabela 1 Przegląd standardów i wymagań dla sprzętu i wyrobów stosowanych w ochronie przeciwpożarowej w Europie

Kraj	jednostka certyfikująca/dopuszczająca	przykładowe grupy wyrobów/zakres	wymagania/standardy
Niemcy	VDS 	urządzenia gaśnicze, systemy sygnalizacja pożaru	europejskie standardy EN niemieckie standardy DIN, VdS - zatwierdzenie produktów odbywa się na podstawie pozytywnego raportu z badań laboratoriów VdS. Wymagania dla określonego produktu są zazwyczaj bardziej rygorystyczne niż normy DIN, EN lub ISO i są określone w wytycznych VdS
Wlk. Brytania	LPCB 	systemy sygnalizacja pożaru węże, pompy, ubrania, helmy	europejskie standardy EN brytyjskie standardy BS i LPS opracowane we współpracy z producentami i ubezpieczycielami
Dania	DBI 	systemy sygnalizacja pożaru i o ewakuacji, automatyka	europejskie standardy EN wymagania krajowe
Austria	ASI X 1234 GEPRÜFT	drabiny, samochody hydranty, narzędzia hydrauliczne, pompy, węże, toporki strażackie, helmy, ubrania specjalne	europejskie standardy EN austriackie standardy (ÖNORM), ON-Rule (ONR),
Francja	CNPP 	hydranty, gaśnice, węże pożarnicze, detektory, węże, znaki, hydranty, pompy, ubrania, helmy, samochody	europejskie standardy EN CNPP francuskie dokumenty odniesienia - napisane przez ekspertów CNPP
Hiszpania	Cepreven 	pompy, drabiny, samochody, ubrania, oznakowanie, helmy, węże	europejskie standardy EN hiszpańskie standardy UNE

Tabela zawiera wykaz przykładowych norm europejskich i dokumentów normatywnych określających wymagania krajowe. Podobnie jak w Polsce w odniesieniu do wyrobów stosowanych w ochronie przeciwpożarowej, niezależnie od wymagań zasadniczych wynikających z postanowień Dyrektyw Nowego Podejścia

i norm zharmonizowanych, funkcjonują krajowe systemy dopuszczeń. Systemy te stanowią uzupełnienie w stosunku do systemów potwierdzających spełnienie wymagań zasadniczych i są odzwierciedleniem krajowych potrzeb w tym zakresie. Charakterystyczne jest również, iż w poszczególnych krajach dodatkowe wymagania formułuje się głównie dla elementów stanowiących sprzęt i wyposażenie straży pożarnej i wyrobów stosowanych w budownictwie, co ma również odzwierciedlenie w systemie dopuszczeń wyrobów MSWiA w Polsce.

3.2 Wymagania krajowe w Polsce w innych obszarach niż ochrona przeciwpożarowa

Górnictwo

Podobnie jak w ochronie przeciwpożarowej w innych obszarach istnieje również uzasadniona potrzeba stawiania wymagań, które mają spełnić wyroby bądź urządzenia w celu zapewnienia bezpieczeństwa użytkownika. Dobrym przykładem ze względu na potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa użytkownika w warunkach zagrożeń są wymagania dla maszyn, urządzeń bądź materiałów stosowanych w zakładach górniczych tylko po ich wcześniejszym dopuszczeniu, w drodze decyzji Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego.⁵ Podobnie jak w ochronie przeciwpożarowej zasadniczym celem systemu dopuszczeń jest zagwarantowanie, w drodze działań organów państwowego nadzoru górniczego, że w zakładach górniczych będą stosowane tylko wyroby, które spełniają wszystkie wymagania bezpieczeństwa, zawarte w odpowiednich przepisach i normach. Dopuszczeniu z reguły podlegają te wyroby, których stosowanie stwarza potencjalnie największe zagrożenie dla życia, zdrowia i mienia a także te, które nie są objęte regulacjami Dyrektyw Nowego Podejścia.⁶

⁵ art.61 ust.1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze Dz. U. Nr 27 poz. 96 z 1996 r. wraz z późniejszymi zmianami.

⁶ rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2004 r. (Dz. U. Nr 99 poz.1003)

Transport kolejowy

Innym przykładem potrzeby zapewnienia bezpieczeństwa, a także ochrony rynku przed wyrobami stwarzającymi zagrożenie dla życia, zdrowia i mienia są wyroby przeznaczone dla kolejnictwa. Procedury certyfikacyjne i dopuszczeniowe są formalnym instrumentem, który ma zapewniać spełnienie wymagań stawianych wyrobom w zakresie bezpieczeństwa i funkcjonalności. Na mocy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 30 kwietnia 2004 r. w sprawie świadectw dopuszczenia do eksploatacji typu budowli i urządzeń przeznaczonych do prowadzenia ruchu kolejowego oraz typu pojazdu kolejowego, Centrum Naukowo-Techniczne Kolejnictwa upoważnione zostało do prowadzenia badań koniecznych do uzyskania tych świadectw i sporządzania opinii technicznych w tym zakresie.

Zasadniczym celem we wszystkich systemach dopuszczeń, jest stosowanie tylko wyrobów, które spełniają wszystkie wymagania bezpieczeństwa, zawarte w przepisach, normach i innych dokumentach, a także odpowiadają aktualnym formułowanym potrzebom.

3.3 Wymagania krajowe w ochronie przeciwpożarowej w Polsce z uzasadnieniem

Poniżej przedstawiono wybrane przykłady wymagań krajowych wraz z uzasadnieniem dla wybranych wyrobów z poszczególnych grup sprzętowych określonych w załączniku do znowelizowanego rozporządzenia ministra spraw wewnętrznych.

3.3.1. Wymagania krajowe dla ubrań specjalnych

Wymagania dotyczące ubrań specjalnych określone w normie PN-EN 469 są niewystarczające do zapewnienia ich prawidłowej eksploatacji. W normie określono minimalne wymagania dla odzieży ochronnej używanej w czasie akcji przeciwpożarowej oraz działań z nią związanych, takich jak akcje ratownicze lub pomoc w czasie katastrof. Natomiast brakuje w niej wymagań dotyczących wykonania:

- konstrukcja ubrania powinna zapewnić ochronę wewnętrznej strony warstwy termoizolacyjnej przed przemoczeniem,
- masa kompletnego ubrania, bez względu na rozmiar, nie powinna przekroczyć 3,8 kg.

Norma europejska nie przewiduje badania odporności na przemakanie kompletnego ubrania. Przemoczone ubrania traci swoje własności termoizolacyjne, a tym samym nie zapewnia odpowiedniej ochrony strażakowi. Ubranie specjalne podczas akcji stale narażone jest na działanie wody. Spełnienie tego warunku zapewnia strażakowi bezpieczne i funkcjonalne prowadzenie działań gaśniczych. Norma europejska nie określa maksymalnej masy ubrania. Przeprowadzone dotychczas próby wykazały że konstrukcja ubrania o takiej masie gwarantuje spełnienie wymaganych przez normę parametrów. Dotychczas przeprowadzone próby wykazały że parametry określone w normie można spełnić już przy masie 3.2 kg. W związku z powyższym w celu zapewnienia strażakowi komfortu pracy oraz umożliwienia skuteczności działań konieczne jest określenie maksymalnej masy ubrania. Maksymalną masę ubrania określono na 3.8 kg. Jak wynika z powyższego istnieje konieczność sformułowania wymagań krajowych w celu zapewnienia bezpieczeństwa i skuteczności działań strażaka.

3.3.2. Wymagania krajowe dla hydrantów nadziemnych

Wymagania dotyczące hydrantów nadziemnych określone w normie europejskiej EN 14384 są niewystarczające do zapewnienia ich prawidłowej eksploatacji. Norma określa podstawowe parametry techniczne hydrantu. Natomiast brakuje w niej wymagań dotyczących wykonania i ukończenia.

Nie określono w niej między innymi:

- ilości i wielkości przyłączy,
- typu nasad w jakie powinny być wyposażone przyłącza,
- konstrukcji głowicy do otwierania zaworu hydrantu (dostosowania do określonego typu klucza)
- konieczności wyposażenia hydrantu w urządzenie odwadniające,
- konieczności wyposażenia hydrantu w zawór napowietrzający.

Konieczność wyposażenia hydrantu w urządzenie odwadniające i zawór napowietrzający wynika z warunków klimatycznych jakie występują w kraju

użytkownika. W Polsce wymaganie to jest nieodzowne ze względu na występujące temperatury ujemne. Wielkość przyłączy i typ nasady powinien umożliwiać przyłączenie pożarniczego węża tłocznego. Konieczność sformułowania tego wymagania wynika wprost z zapisów ww. normy europejskiej. Wskazuje na to zapis pkt. 4.13 ww. normy – „konstrukcja wylotu powinna być dostosowana krajowych wymagań, aktualnych w kraju użytkownika”.

Określenie wymagania dotyczącego konstrukcji głowicy, dostosowanej do odpowiedniego klucza również wynika z zapisów normy pkt. 4.11 – „Mechanizm otwierający powinien być uruchamiany za pomocą klucza lub pokrętła ręcznego, o konstrukcji aktualnej w kraju użytkownika”. Jak wynika z powyższego istnieje konieczność sformułowania dodatkowych (w stosunku do normy europejskiej) wymagań krajowych w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania, a przede wszystkim możliwości użycia hydrantu.

3.3.3. Wymagania krajowe dla samochodów z drabiną mechaniczną

Wymagania dotyczące samochodów z drabiną automatyczną określono w normie PN-EN 14043. Samochody z drabiną półautomatyczną powinny spełniać wymagania zawarte w normie PN-EN 14044.

Wymagania zawarte w ww. normach są niewystarczające do zapewnienia prawidłowej eksploatacji drabin. Norma określa podstawowe parametry techniczne. Natomiast brakuje w niej wymagań dotyczących wykonania i ukończenia. W ww. normach nie przewidziano wielkości drabin powyżej 30m.

Nie określono w niej między innymi:

- konieczności zamontowania u wierzchołka drabiny wiatromierza,
- możliwości zamontowania tzw. „suchego pionu” z nasadami,
- rodzaju i ilości wyposażenia,
- wielkości statycznego kąta przechyłu bocznego,
- wymagań dotyczących szczelności „suchego pionu” (stałej linii wodnej),
- wymagań dla drabin wielkości powyżej 30 m.

Wyposażenie samochodów z drabiną mechaniczną w wiatromierz zwiększa bezpieczeństwo użytkownika wyrobu. Wszystkie drabiny obliczone są na działanie wiatru o prędkości do 12,5 m/s. Brak informacji o aktualnej prędkości wiatru może

spowodować utratę stateczności. Tzw. „suchy pion” zwiększa możliwości operacyjne dla tego typu pojazdu. W przypadku zamontowania linii wodnej, eliminuje się czas konieczny do rozwinięcia linii gaśniczych wzdłuż przęsł. W rozporządzeniu przewidziano drabiny powyżej 30m. W Polsce od wielu lat użytkowane są takie drabiny. Zwiększają możliwości operacyjne podczas akcji ratowniczo - gaśniczych. Jak wynika z powyższego istnieje konieczność sformułowania dodatkowych (w stosunku do normy europejskiej) wymagań krajowych w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania, a przede wszystkim możliwości skutecznego użycia samochodów z drabiną mechaniczną.

3.3.4. Wymagania krajowe dla narzędzi hydraulicznych

Wymagania dotyczące narzędzi hydraulicznych określone w normie PN-EN 13204 są niewystarczające do zapewnienia ich prawidłowej eksploatacji. Dodatkowe wymagania eksploatacyjne narzędzi hydraulicznych zostały przedstawione poniżej:

- rozpieracze i cylindry rozpierające powinny wytrzymać 150 cykli pracy z obciążeniem 80% obciążenia nominalnego,
- w czasie trwania próby można dokonać maksymalnie dwóch przerw na studzenie narzędzia i agregatu zasilającego.

W czasie przeprowadzania prób wytrzymałości nie powinno dojść do wycieku cieczy roboczej, jak również uszkodzeń narzędzia hydraulicznego. Narzędzia hydrauliczne poddawane są długotrwałej pracy w czasie akcji.

Po przekroczeniu dopuszczalnej przez producenta temperatury cieczy roboczej, w czasie trwania próby, w temperaturze otoczenia $5 \div 25^{\circ}\text{C}$ można dokonać maksymalnie dwóch przerw na studzenie narzędzia i agregatu zasilającego. Narzędzia hydrauliczne im mniej się przegrzewają tym dłużej można nimi pracować. Jak wynika z powyższego istnieje konieczność sformułowania dodatkowych (w stosunku do normy europejskiej) wymagań krajowych w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania, a przede wszystkim możliwości skutecznego wykorzystania narzędzi hydraulicznych w długotrwałych akcjach.

3.3.5. Wymagania krajowe dla central sygnalizacji pożarowej

Wymagania dotyczące central sygnalizacji pożarowej określone w normie europejskiej EN 54-2 są niewystarczające do zapewnienia ich prawidłowej eksploatacji na obiekcie przez obsługę. Na terenie Rzeczypospolitej Polskiej językiem urzędowym jest język polski, konieczne jest, więc wymagane, aby centrala sygnalizacji pożarowej posiadała oznaczenia i opisy w języku polskim, oraz powinna wyświetlać komunikaty w języku polskim. Ponadto powinna być dołączona również, opracowana przez producenta w języku polskim, instrukcja przeprowadzenia odpowiednich prób i badań potwierdzających prawidłowość jej działania w systemie sygnalizacji i wykrywania pożaru, po zainstalowaniu CSP w obiekcie. Powyższe wymagania uzasadnione są również faktem, że służby techniczne i obsługa budynku nie mają obowiązku znać języków obcych i znajomość języka polskiego musi być wystarczająca do prawidłowej obsługi systemu i nie może powodować zmniejszenia poziomu bezpieczeństwa pożarowego.

Wymaganie dotyczące zapewnienia możliwości wydruku historii zdarzeń jest uwarunkowane doświadczeniem z zakresu okresowej kontroli systemów sygnalizacji pożarowej oraz dochodzeń popożarowych. Brak możliwości wydruku historii zdarzeń otwiera drogę do nadużyć i nie wywiązywania się z konieczności okresowych sprawdzeń elementów systemu sygnalizacji pożarowej. Powyższe wymagania nie zostały uwzględnione w normie przedmiotowej wyrobu. Podsumowując, istnieje uzasadniona konieczność sformułowania dodatkowych wymagań krajowych w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania.

3.3.6. Wymagania krajowe dla przewodów i kabli do instalacji przeciwpożarowych

Przewody i kable do instalacji przeciwpożarowych powinny spełniać wymagania aprobaty technicznej lub polskiej normy wyrobu. Spełnienie wymagań powinno być potwierdzone stosownym dokumentem. Zapis ten w załączniku do nowelizacji Rozporządzenia w sprawie wykazu wyrobów służących zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego lub ochronie zdrowia i życia oraz mienia, a także zasad wydawania dopuszczenia tych wyrobów do użytkowania, uniemożliwia stosowanie kabli i przewodów w instalacjach bezpieczeństwa, które nie posiadają żadnego

dokumentu potwierdzającego spełnienia wymagań aprobaty technicznej lub polskiej normy wyroby.

4. Istota nowelizacji rozporządzenia MSWiA z dnia 20 czerwca 2007 r.

W 2008 roku, po niespełna roku funkcjonowania powyższych przepisów wykonawczych, z inicjatywy Komendanta Głównego PSP podjęte zostały prace nad nowelizacją wymagań techniczno-użytkowych wynikających z rozporządzenia MSWiA⁷.

Działania, miały na celu opracowanie propozycji nowelizacji wymagań techniczno - użytkowych, wynikających z ponownej analizy potrzeb Państwowej Straży Pożarnej i uwzględnienia wymagań innych jednostek ochrony przeciwpożarowej w Polsce. Co więcej pod uwagę wzięto również problemy występujące w trakcie prowadzenia procesów dopuszczenia wyrobów prowadzonych przez jednostkę badawczo-rozwojową PSP tj. CNBOP

Cele nowelizacji

Nowelizacja rozporządzenia jest niezbędna do prawidłowego funkcjonowania systemu ratowniczego w Rzeczypospolitej Polskiej, w ramach którego działają różne służby o odmiennych strukturach organizacyjnych. W związku z istnieniem kilku rodzajów podmiotów ratowniczych oraz koniecznością zapewnienia współdziałania tych podmiotów, zostały wprowadzone ujednoczone wymagania techniczno-użytkowe dla wyrobów stosowanych przez te podmioty. Celem powyższych wymagań jest zapewnienie:

- kompatybilności wyposażenia, środków technicznych i środków łączności,
- uniwersalnego i jednolitego wykonania, wzorów oraz parametrów technologicznych odzieży oraz ochron osobistych używanych przez strażaków - ratowników,
- uwzględnienie specyfiki działań jednostek ochrony przeciwpożarowej w Rzeczypospolitej Polskiej oraz współpracy transgranicznej z państwami niebędącymi członkami Unii Europejskiej.

Reasumując należy zauważyć, że system dopuszczeń zastosowany w Rzeczypospolitej Polskiej nie narusza zasad harmonizacji. Projekt nowelizowanego rozporządzenia nie stanowi zaś bariery dla swobodnego przepływu wyrobów. Jednocześnie należy podkreślić, że projekt regulacji nie powoduje

⁷ rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 czerwca 2007 r. w sprawie wykazu wyrobów służących zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego lub ochronie zdrowia i życia oraz mienia, a także zasad wydawania dopuszczenia tych wyrobów do użytkowania (Dz. U. Nr. 143 poz. 1002)

ograniczeń przywozowych, wywozowych, tranzytowych oraz w obrocie ze względu na fakt, iż zgodnie z przepisem § 1 notyfikowanego rozporządzenia dotyczy on wyłącznie wyrobów służących, stosowanych i wykorzystywanych przez jednostki ochrony przeciwpożarowej.

4.1. Główne założenia zmian

1. Przepis należy tak sformułować (wymagania techniczno-użytkowe dla wyrobów) aby dostosować go do wciąż zmieniających się potrzeb jednostek ochrony przeciwpożarowej, przy jednoczesnym założeniu, że te potrzeby muszą zdefiniować sami użytkownicy.
2. Nowelizacja wymagań nie może spowodować obniżenia poziomu ochrony strażaka-ratownika, ratowanych, a także nie może spowodować obniżenia poziomu ochrony przeciwpożarowej w obiektach budowlanych.
3. Takie sformułowanie wymagań, które nie narzuca konkretnych rozwiązań a jedynie precyzuje oczekiwanie – potrzebę użytkownika, pozostawiając producentowi wyrobu całkowitą swobodę projektowania i rozwiązań konstrukcyjnych.
4. Ograniczenie wymagań do tych najważniejszych, usunięcie wymagań nieprecyzyjnych, usunięcie wymagań aktualnie już nieistotnych dla straży pożarnej.

4.2. Efekty zmian

1. Ograniczenie zawartości załącznika 2 do rozporządzenia MSWiA (Dz. U. Nr 143 poz. 1002) z ponad 250 stron do 85 (po połączeniu załącznika nr 1 i 2 w jeden załącznik).
2. Zmiana rozporządzenia ma również na celu uproszczenie procesu uzyskiwania świadectw dopuszczenia dla wyrobów, przez ich producentów, dostawców i importerów poprzez ograniczenie wymagań techniczno-użytkowych do niezbędnych, które będą gwarantowały właściwy poziom ochrony i bezpieczeństwa użytkownika.

3. Znowelizowane rozporządzenie wprowadza zmiany w zakresie uznawania wyników badań historycznych, czasu na dostosowanie wyrobów do zmienionych wymagań, wymagań techniczno-użytkowych (WTU) dla wyrobów.
4. Dla większości wyrobów WTU zostały skrócone i uproszczone.
5. Znowelizowane rozporządzenie zostało uzupełnione o WTU dla wyrobów, których w pierwotnej wersji nie ujęto, a są to wyroby, które mają istotne znaczenie dla bezpieczeństwa publicznego lub ochrony zdrowia i życia oraz mienia, takie jak: szelki strażackie, gaśnice dla straży pożarnej, urządzenia gaśnicze, oprawy oświetleniowe do oświetlenia awaryjnego, telekomunikacyjne kable stacyjne do urządzeń przeciwpożarowych, przewody i kable elektryczne oraz światłowodowe stosowane do zasilania i sterowania urządzeniami służącymi ochronie przeciwpożarowej, zamocowanie przewodów i kabli elektrycznych oraz światłowodowych stosowanych do zasilania i sterowania urządzeniami służącymi ochronie przeciwpożarowej, dźwigi dla straży pożarnej.
6. Jednocześnie na podstawie posiadanych doświadczeń zdecydowano o rezygnacji z zapisu WTU a tym samym obowiązku uzyskania świadectw dopuszczenia dla następujących wyrobów: klucze do łączników, klucze do zasuw i hydrantów, agregaty prądotwórcze, siekierołomy, hydronetki, zwilżacze, moduły kontroli linii nie wchodzące w skład centrali (dot. systemów DSO).

5. Wnioski

1. System dopuszczeń wyrobów wprowadzanych do użytkowania i wykorzystywanych przez jednostki ochrony przeciwpożarowej jest ważnym „narzędziem” w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa ratowników i ratowanych, a także bezpieczeństwa pożarowego w obiektach budowlanych.
2. System dopuszczeń nie stanowi podwójnej certyfikacji, uwzględnia fakt spełnienia przez wyroby wymagań zasadniczych.
3. W ramach procesów dopuszczenia uznawane są wyniki badań i certyfikaty wydane przez inne państwa członkowskie UE.
4. System dopuszczeń nie stanowi bariery w rozumieniu swobodnego przepływu wyrobów i usług na rynku UE, gdyż dotyczy wyrobów wprowadzanych o użytkowania i wykorzystywanych wyłącznie przez jednostki ochrony przeciwpożarowej.
5. Kraje UE mają możliwości, zgodnie z art. 36 traktatu, formułowania krajowych, dodatkowych wymagań dla wyrobów w obszarach objętych harmonizacją w szczególności w zakresie bezpieczeństwa powszechnego.
6. System dopuszczeń w Polsce jest podobny do krajowych systemów oceny zgodności stosowanych w wielu innych krajach Unii Europejskiej, które podobnie jak Polska stawiają akcent, na to aby wyroby stosowane w obszarze bezpieczeństwa, ochrony życia i zdrowia spełniały nie tylko wymagania zasadnicze, ale również dodatkowe wymagania, adekwatne do warunków pracy jak i celu któremu służy ich użytkowanie.
7. W Polsce niezależnie od ochrony przeciwpożarowej w innych branżach stawiane są dodatkowe wymagania dla wyrobów w celu zapewnienia bezpieczeństwa użytkownika, przebiegu procesu, możliwości operacyjnych, etc. Przykładem są systemy dla transportu kolejowego i górnictwa.

8. Nowelizowany w chwili obecnej system dopuszczeń wyrobów do stosowania w ochronie przeciwpożarowej jest sprawdzonym rozwiązaniem funkcjonującym w Polsce od 1982 roku.
9. System wydawania świadectw dopuszczenia ma między innymi na celu zapewnienie dostarczania do jednostek ochrony przeciwpożarowej wyrobów spełniających ich wymagania pod względem funkcjonalnym, ergonomicznym i przede wszystkim bezpieczeństwa dla użytkownika. Sprzęt posiadający świadectwo dopuszczenia jest sprawdzony pod kątem spełnienia wymagań określonych dla niego w załączniku nr 2 ww. rozporządzenia.
10. System dopuszczeń oparty jest na zasadach ściśle określonych wymagań i dlatego bardzo ważnym jest, aby wymagania techniczno-użytkowe były adekwatne do aktualnych potrzeb. Stąd wynika potrzeba ciągłego monitorowania, oceny skuteczności i efektywności systemu oraz w razie potrzeby dostosowania czyli nowelizacji wymagań.

6. Bibliografia:

Akty prawne:

- 1) ustawa z dnia 30.08.2002 roku o systemie oceny zgodności Dz. U. 2004 nr 204 poz. 2087 z późn. zm.);
- 2) ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (Dz.U.04.92.881);
- 3) Projekt rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 2009 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wykazu wyrobów służących zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego lub ochronie zdrowia i życia oraz mienia, a także zasad wydawania dopuszczenia tych wyrobów do użytkowania (w wersji po konferencji uzgodnieniowej), wersja z dn. 26 czerwca 2009, bip.mswia.gov.pl [Dostęp: 11.10.2009, godz. 18:15].

Publikacje:

- 1) Standardy CNBOP: ochrona przeciwpożarowa - ocena zgodności wyrobów budowlanych służących do ochrony przeciwpożarowej CNBOP-0001 kwiecień 2010
- 2) Standardy CNBOP: ochrona przeciwpożarowa- ocena zgodności wyrobów wykorzystywanych przez jednostki ochrony przeciwpożarowej CNBOP-0002 kwiecień 2010
- 3) Wdrażanie Dyrektyw opartych na koncepcji nowego i globalnego podejścia, Przewodnik opracowany przez Komisję Europejską, 2000 r.;
- 4) Polski system oceny zgodności i kontrola wyrobów podlegających dyrektywą nowego podejścia – PRZEWODNIK; Urząd ochrony Konkurencji i konsumentów;
- 5) Wdrażanie dyrektyw opartych na koncepcji nowego i globalnego podejścia - Przewodnik, 2000
- 6) Traktat Rzymski - test jednolity OJ C325 z dnia 24.12.2002);
- 7) Kowalski M., Rozporządzenie dla jednostek ochrony przeciwpożarowej, Bezpieczeństwo i Technika Pożarnicza, Wyd. CNBOP, nr 3/2008, s.17;

Inne źródła:

- 1) www.mg.gov.pl
- 2) www.cntk.pl